

ДЕЯКІ ПИТАННЯ БЮДЖЕТНОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

В Україні, як і у багатьох країнах світу, основну увагу приділено ефективному розвитку та управлінню бюджетними коштами, що неможливо здійснити без добре розвиненого бухгалтерського обліку, зокрема налагодженої системи фінансової звітності державного та місцевих бюджетів. Саме за допомогою добре налагодженої бюджетної системи в державі можна здійснити якісний контроль за правомірним процесом утворення, а також витрачання державних коштів за їх основним призначенням. З огляду на це виконання державного бюджету є складним процесом, який уособлює в собі чітко регламентовану і організовану систему бюджетного обліку та контролю.

На сьогодні бюджетний облік застосовують задля обліку: доходів і видатків бюджету (йдеться про визначення того, наскільки заплановані доходи бюджетів відповідають бюджетним видаткам); фінансування передбачених у бюджеті заходів (у цьому контексті звертається увага на процесуальні строки фінансування заходів); загального і спеціального фонду бюджету, а також резервів, що створюються і виникають у процесі виконання бюджету (тут слід зважати на необхідність обліку коштів резервного фонду державного бюджету, що формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету); касового виконання бюджету (тобто відкриття рахунків із виконання бюджету в системі органів Державної казначейської служби України; здійснення передбачених бюджетом видатків у межах реальних надходжень і в терміни, що дають можливість виконати відповідну бюджетну програму й погасити державний борг; проведення процедур попереднього, поточного, наступного контролю у

бюджетному процесі); виконання кошторисів бюджетних установ (саме бюджетні установи в особі їх керівників виступають розпорядниками бюджетних коштів).

Процес виконання бюджетів є не стільки предметом бюджетного обліку, скільки бюджетного контролю. У цьому контексті не слід плутати контрольні прояви обліку (у контексті функцій обліку) та бюджетного контролю. Вважаємо, що *предметом бюджетного обліку* є операції з бюджетними коштами, *об'єктами бюджетного обліку* є доходи і видатки, надходження і витрати бюджетів, розрахунки, бюджетні фонди, бюджетні резервні кошти, матеріальні цінності і кошти бюджетних установ. Стверджується, що бюджетним обліком охоплюються операції, пов'язані з процесом виконання бюджетів, що складають бюджетну систему держави, з метою повної характеристики його стану та забезпечення ефективного й економічного витрачання бюджетних коштів.

На основі аналізу норм бюджетного законодавства, можемо стверджувати, що бюджетний облік може бути узагальненим поняттям, яким охоплюється *бухгалтерський облік виконання бюджетів* та *бухгалтерський облік виконання кошторисів бюджетних установ*. Тобто бюджетний облік є поєднанням деяких видів бухгалтерського обліку у бюджетній сфері. Даний авторський підхід також ґрунтується на дослідженні іноземної літератури та законодавства з відповідних питань, де вживається термін «бюджетний облік» (budgetary accounting).